

**ДОСЛІДЖЕННЯ І РОЗВІДКИ
З ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ І
ПРАВОНАВСТВА**

Випуск 8

ЯШИН В.О.,
старший викладач

КВАЛІМЕТРИЧНІ ТАБЛИЦІ З ІСТОРІЇ ЄВРЕЙСТВА
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ДРУГОЇ
ПОЛОВИНИ ХІХ СТОРІЧЧЯ¹

Таблиця 1

Продаж лісу Єлісаветградським лісництвом, 1882 р.

©Яшин В.О., 2008, бази даних

	Площа проданого лісу, кв. саженив	Кількість угод	Кількість покупців / площа лісу на покупця	Середня площа проданого лісу на 1 угоду	Загальна попередня вартість лотів, руб.	Загальна остаточно вартість лотів, руб.	Середня вартість лісу на покупця	Ціна 1 кв.сажені попер./остат. /дельта
євреї	23 957	17	10/ 2396	1 409	3903	4716	472	0,162 / 0,196/0,034
Неєвреї	9 699	8	7 / 1385	1 212	1003	1809	258	0,103 / 0,187/0,083

¹ ©Яшин В.О., 2005-2010, бази даних.

Copyright: зміст таблиць, а саме: підбір числових даних, компонування числових даних, всі підрахунки, назви таблиць, кількість і порядок граф і рядків, є виключною інтелектуальною власністю автора. Будь-яке комерційне використання дозволяється виключно з дозволу автора. Некомерційне використання захищених авторським правом елементів або передрук дозволяється виключно за посиланням на це видання.

Кількість купців в місті Єлісаветград, 1858 рік

©Яшин В.О., 2008, бази даних

1	2	3	4	5	6	7	8
Статус	Євреї	% до чисельності міщан-євреїв	% до загальної чисельності міщан	Нєєвреї	% до чисельності міщан-нєєвреїв	% до загальної чисельності міщан	Співвідношення абсолютної чисельності євреї / нєєвреї
Купці 1-ї гільдії	3	0,13	0,04	0	0	0	3:0
Купці 2-ї гільдії	9	0,39	0,131	2	0,04	0,02	4,5:1
Купці 3-ї гільдії	593	25,82	8,7	329	7,73	4,82	1,8:1
Міщани*	2 296		33,7	4 254		66,3	1:1,8

*Чоловічої статі.

Таблиця 3.

Кількість купців в місті Херсон, 1858 рік

©Яшин В.О., 2008, бази даних

1	2	3	4	5	6	7	8
Статус	Євреї	% до чисельності міщан-євреїв	% до загальної чисельності міщан	Нєєвреї	% до чисельності міщан-нєєвреїв	% до загальної чисельності міщан	Співвідношення абсолютної чисельності євреї / нєєвреї
Купці 1-ї гільдії	17	0,67	0,14	0	0	0	17:0
Купці 2-ї гільдії	8	0,31	0,06	0	0	0	8:0

1	2	3	4	5	6	7	8
Статус	Євреї	% до чисельності міщан-євреїв	% до загальної чисельності міщан	Неєвреї	% до чисельності міщан-неєвреїв	% до загальної чисельності міщан	Співвідношення абсолютної чисельності євреї / неєвреї
Купці 3-ї гільдії	489	19,5	4,26	172	1,95	1,49	2,8:1
Міщани*	2508**	-	21,85%	8966**	-	78,15%	1:3,57

*Чоловічої статі

**Загальна чисельність з урахуванням купецтва

Таблиця 4.

Кількість купців в місті Одеса, 1857 рік

©Яшин В.О., 2008, бази даних

1	2	3	4	5	6	7	8
Статус	Євреї	% до чисельності міщан-євреїв	% до загальної чисельності міщан	Неєвреї	% до чисельності міщан-неєвреїв	% до загальної чисельності міщан	Співвідношення абсолютної чисельності євреї / неєвреї
Купці 1-ї гільдії	70	1,16	0,02	43	0,15	0,13	1,62:1
Купці 2-ї гільдії	58	0,96	0,17	94	0,65	0,28	1:1,62
Купці 3-ї гільдії	1650	27,49	5	1263	4,68	3,83	1,3:1
Міщани*	6001	-	18,2	26955	-	81,8	1:4,5

*Чоловічої статі

Чисельність купецтва у 1879 – 1881 рр.

©Яшин В.О., 2010, бази даних

Місто і час	Статус	Євреї	у порівнянні з 1857 роком	Неєвреї	у порівнянні з 1857 роком
Херсон, 1879	Купці 1-ї гільдії	4	- 13	2	+ 2
Херсон, 1879	Купці 2-ї гільдії	66	+58	79	+ 79
Одеса, 1881	Купці 1-ї гільдії	63	- 7	60	+17
Одеса, 1881	Купці 2-ї гільдії	310	+222	218	+ 122

Таблиця 6

Середній рівень заробітної платні (доходів) євреїв-ремісників деяких професій в першій половині 1860-х років.

©Яшин В.О., 2008, бази даних

Категорія	Заробіток або прибуток на місяць або день (<i>min-max</i>), рублів	Заробіток або прибуток на рік, рублів (<i>min-max</i>)
кваліфікований робітник	до 70 на місяць	до 800
шахтар некваліфікований	~25 на місяць	~300
євреї-ремісники, в середньому*	8-33 на місяць	100-400
кравець**	0,2-0,5 на день	60-150
кушнір**	6-10 на місяць	72-120
некваліфікований робітник	8-12 на місяць	96-244
тесляр***	5-7 на місяць	60-84
кучер, лакей	~10 на місяць	~120
мийник вовни	~0,6-1,2 на день	~60-120 за сезон
Батрак	Від 1 до 2 рублів день	до 80 за сезон

* Маються на увазі ті 70% єврейських ремісників, що не використовували найманої праці.

** Переважно цим видом діяльності займалися євреї.

*** При харчування за рахунок замовника або хазяїна-роботодавця

Таблиця 7

Розподіл ремісників за рівнем доходів

©Яшин В.О., 2008, бази даних

	до 100 р.	101- 250 р.	251-400 р.	401- 550 р.	551- 1000 р.	>1000
Катеринос- лавська губ.	до 3%	30%	40%	19%	6%	до 2%
Херсонська губ.	10%	40%	34%	9%	6%	1%<

Таблиця 8

Обсяг фабричного виробництва в Херсонській губернії, 1880 рік

©Яшин В.О., 2008, бази даних

Територія	Загальний обсяг ви- робництва фабрик, ру- блів	Обсяг ви- робництва фабрик, належних євреям, рублів	% виробни- цтва фаб- рик, належ- них євреям від загаль- ного обсягу	% єврейсь- кого насе- лення тери- торії
м. Херсон	1 575 563	888 090	56,4	36,7
Повіт	226 444	38 788	17,1	13,3
Разом	1 802 007	926 878	51,4	17,7
м. Олександрія	135 358	95 218	70,3	17,3
Повіт	837 276	150 940	18	3,08
Разом	972 634	246 158	25,3	3,9
м. Єлісаветград	1 322 075	538 155	40,7	17,2
повіт	504 655	55 355	10,9	4,8
Разом	1 826 630	593 510	32,5	7,2
Одеський по- віт*	85 040	40 000	47	3,3
Всього**	4 686 311	1 806 546	38,5	8,6

*Без міста Одеса

**Без Тираспольського і Ананіївського повіту (немає даних)

Середній обсяг промислового виробництва на підприємствах Херсонської і Катеринославської губерній, належних євреям і неєвреям по окремих галузям, 1878-1879 рр. *

©Яшин В.О., 2008-2010, бази даних

Галузь виробництва	Підприємства, належні євреям: обсяг виробництва, рублів**	В розрахунок на одне підприємство, рублів*	Продуктивність, на одного працівника	Підприємства, належні неєвреям: обсяг виробництва, рублів	В розрахунок на одне підприємство, рублів**	Продуктивність, на одного працівника	Співвідношення обсягів виробництва євреї / неєвреї	Співвідношення продуктивності
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Переробка продукції тваринництва (салотні, шкіряні, салосвічкові, миловарні виробництва), Херс. губ.	249 000	16 600	3 040	473 600	11 840	2 050	1 : 1,9	1,48: 1
Те ж саме, Катеринославська губернія	9 000	4 500	1 800	900 000	20 000	1 575	1:100	1,14: 1
Виробництво спирту та горілки***** Херс.губ	119 550	30 412	2 656	240 825	20 050	2 076	1 : 2,01	1,27: 1
Виробництво спирту та горілки, Катер.губ	50 800	25 400	2 673	178 000	29 670	2 311	1:3,5	1:1,1 6
Пивоваріння	71 300	11 890	1 190	4 000	2 000	400	17,8 : 1	2,97: 1
Виробництво тютюну і махорки	421 340	60 200	3 700	Не було	-	-	-	-
Млинарство, Херс. губ. ***	1 217 000	48 680	8 095	809 000	35 170	3 330	1,5 : 1	2,4:1
Млинарство, Катер. губ. ***	907 000 (507 000)	82 500 (50 700)	1226 0 (694 5)	1 126 000 (626 000)	93 840 (56 910)	11 150 (6 20 0)	1:1,24 (1:1,24)	1,09: 1 (1,12: 1)
Первинна переробка деревини (лісопилки)	55 000*****	13 750	1 340	150 350	30 070	775	1:2,73	1,72: 1

*У зв'язку з російсько-турецькою війною, в ці роки виробництво по регіону скоротилося.

**На одне підприємство галузі, в середньому.

***Слід врахувати, що основну частку обсягів про Херсонській губернії давали підприємства єврейських підприємців Вайнштейна – 450 тис.руб., братів Когонів – 400 т.р., та Б.Слободського – 190 т.р. Одне з неєврейських підприємств давало 300 т.р. обсягів виробництва на рік.

По Катеринославській губернії одне з єврейських підприємств давало 400 т.р. обсягів, а одне з неєврейських – 500 т.р. В дужках наведені об'єктивізовані показники (без екстраординарних обсягів).

****Офіційні дані по цій позиції на 1879 рік, на думку автора непевні. За непрямими джерелами обсяг виробництва єврейських фабрик склав не менше 400 тисяч рублів.

*****Вказано лише частину доходу після сплати акцизу, тобто по 2 копійки на градус сухого спирту при загальній вартості 11 копійок за градус (9 копійок акциз). Показники обсягів виробництва на одне підприємство та продуктивності праці розраховані на цій же позиції.

Таблиця 10

Обсяг промислового виробництва на підприємствах Херсонської губернії, належних євреям і неєвреям по окремих галузях, 1887-1897 рік.

©Яшин В.О., 2009-2010, бази даних

Галузь виробництва	Підприємства, належні євреям: обсяг виробництва, тис.рублів**	На одне підприємство, рублів*	Продуктивність, на одного працівника, руб.	Підприємства, належні неєвреям обсяг виробництва, тис. рублів	В розрахунку на одне підприємство, рублів**	Продуктивність, на одного працівника, руб.	Співвідношення обсягів виробництва євреїв / неєвреїв	Співвідношення продуктивності
1	2	3	4	5	6	7	8	9
*Виробництво спирту та горілки, 1887 р.	808	44,89	3	209	19	1,4	3,87:1	2,16:1
Пивоваріння. 1887 р.	145	29	2,3	581	64	2,7	1:14	1:1,18
Виробництво потону і махорки, 1887 р.	1 397	65,15	2,28	700	77	2,1	2:1	1,08:1
Млинарство, 1887 р. Херс. губ.	648	19,06	3,7	1 027	24,5	5,4	1:1,58	1:1,46
Первинна переробка деревини (лісопилки), 1897 рік	2 038	47,4	-	331	20,7	-	6,15:1	-

*Вказано лише частину доходу після сплати акцизу, тобто по 2 копійки на градус сухого спирту при загальній вартості 11 копійок за градус (9 копійок акциз). Показники обсягів виробництва на одне підприємство та продуктивності праці розраховані на цій же позиції

Обсяг промислового виробництва на підприємствах Катеринославської губернії, належних євреям і неєвреям по окремим галузям, 1887 та 1897 рік.

©Яшин В.О., 2008-2010, бази даних

Галузь виробництва	Підприємства, належні євреям: обсяг виробництва, тис. рублів	На одне підприємство, тис. рублів	Продуктивність, на одного працівника, тис.руб.	Підприємства, належні неєвреям обсяг виробництва, рублів	На одне підприємство, т.р.	Продуктивність, на одного працівника, тис. руб.	Співвідношення обсягів виробництва євреї / неєвреї	Співвідношення продуктивності
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Важка промисловість (металургія, машинобудування),	149	37,2	0,980	1 322	94,5	0,946	1:8,9	1,03:1
Переробка продукції тваринництва								
*Виробництво спирту та горілки, 1887 р.	290	48,3	2,13	574 (272)**	96 (54)	2,75 (1,96)	1:1,9	1:1,3 (1,08:1)
Пивоваріння. 1887 р.	63	10,5	1,75	349	34,9	2,4	1:5,5	1,37:1
Виробництво тютюну і махорки, 1887 р.	60	60	2	882	88,2	2	1:14,7	1:1
Млинарство, 1887 р.	1 281	44,2	8,0	2 919	81	7,2	1:2,27	1,1:1
Первинна переробка деревини (лісопилки), 1897 рік	2 088	80	-	364	72,8	-	5,7:1	-

*Вказано лише частину доходу після сплати акцизу, тобто по 2 копійки на градус сухого спирту при загальній вартості 11 копійок за градус (9 копійок акциз). Показники обсягів виробництва на одне підприємство та продуктивності праці розраховані на цій же позиції.

**Одне з підприємств давало екстраординарні обсяги, в 7 разів вищі за середні. В дужках подані об'єктивізовані дані, без урахування цього підприємства.

Таблиця 12

Динаміка кількості учнів в єврейських закладах освіти Катерино-
славщини

© Бази даних, Яшин В.О, 2010

Рік	Казенні єврейські училища* Кількість училищ / кількість учнів	Єврейські приватні училища Кількість училищ / кількість учнів	Талмуд-гора Кількість училищ / кількість учнів	Хедери Кількість училищ / кількість учнів
1854	1 / 45		1 / 50	15 / 110
1862	3 / 66	3 / 234		32 / 234
1865	4 / 162		1 / 80	49 / 444
1883	–	25 / 495	1 / 100	68 / 734
1886	–	34 / 664	1 / 100	56 / 646

*Припинили існування у 1873 р.

Таблиця 13

Кількість єврейських і неєврейських учнів в навчальних закладах

Катеринославщини у 1880-ті роки

© Яшин В.О, бази даних, 2005-2010

Навчальний заклад	Учнів-євреїв	не-євреїв	співвідношення євреї / неєвреї	Загальний % євреїв серед учнів
Азовська чоловіча прогімназія	22	36	1 : 1,6	38%
Бахмут, чоловіча прогімназія	62	57	1,09 : 1	52%
Верхньодніпровська жіноча прогімназія	43	94	1 : 2,19	31%
Катеринославська жіноча безплатна школа, <i>1881 рік</i>	35	84	1 : 2,4	29%
Катеринославська жіноча безплатна школа, <i>1887 рік</i>	88	182	1 : 2,06	33%
Катеринославське жіноче училище 1-го розряду, <i>1887 рік</i>	141	317	1 : 2,24	31%

Навчальний заклад	Учнів-свреїв	не-свреїв	співвідношення євреїв / неєвреїв	Загальний % євреїв серед учнів
Катеринославська чоловіча гімназія*, 1881	172	301	1 : 1,75	36%
Катеринославське реальне училище, 1881 рік	46	55	1 : 1,19	45%
Катеринославське реальне училище, 1884 рік	41	103	1 : 2,51	28%
Катеринославське реальне училище, 1887 рік	33	137	1 : 4,15	19%
Новомосковська чоловіча прогімназія	33	53	1 : 1,6	38%
Павлоградська жіноча прогімназія	28	28	1 : 1	50%
Павлоградська чоловіча прогімназія	72	44	1,63 : 1	66%
Ростовська жіноча гімназія	109	337	1 : 3,09	24%
Ростовська чоловіча прогімназія	89	109	1 : 1,22	45%
Всього на 1881 рік	711	1198	1:1,68	37%

Таблиця 14

Динаміка чисельності єврейських учнів в Катеринославській жіночій прогімназії у 1883-1886 роках
© Яшин В.О, бази даних, 2010

Рік	Всього учнів	Зростання*	Православні	Зростання**	лютерани	католики	караїми	євреї	Зростання***	% євреїв до загальної чисельності
1883	35		17		2	-	3	13		37%
1884	92	262%	52	305%	3	4	5	28	215%	30%
1885	117	127%	60	115%	3	8	5	41	146%	35%
1886	164	140%	88	146%	5	7	6	58	141%	35%

*Зростання у % до загальної кількості учнів попереднього року.

**Зростання у % до кількості православних учнів попереднього року.

***Зростання у % до кількості єврейських учнів попереднього року.

Таблиця 15

Динаміка зміни чисельності єврейських учнів в Катеринославському повітовому (міському) чоловічому 3-класному училищі у 1860-1877 роках

© Яшин В.О, бази даних, 2008-2010

	Всього учнів	Зростання*	Православні	Зростання**	лютерани	католики	караїми	євреї	Зростання***	% євреїв до загальної чисельності
1860	131	-	119	-	4	-	-	8	-	6%
1866	135	103%	119	-	3	2	-	11	137%	8%
1870	68	50%	54	45%	3	2	-	9	81%	13%
1877	177	260%	143	264%	3	1	1	29	322%	16%
Ремісничче відділення, 1877*	48		32	-	-	-	-	16	-	33%

*В ремісниччому відділенні готували столярів, шевців і шорників.

Таблиця 17

Соціальний склад погромників,

затриманих поліцією під час єврейських погромів у 1881 році

© Бази даних, Яшин В.О., 2010

	Всього затримано	З них селян	Міщан	Інших станів*
Слісаветград	607	181	177	249
Повіт	96	85	5	6
Катеринослав	652	552	36	64
Одеса	1581**	453	376	752
Олександрівськ	130	65	34	31
Повіт	507	н/д	н/д	-
Олександрійський Повіт	87	80	7	-
Ананьєв	118	н/д	н/д	-
Повіт	337	124	166	47

	Всього затримано	З них селян	Мі- щан	Інших станів*
Березівка	123	40	61	32
Голта	42	26	10	6
Всього	4280	1606	872	1802

Складено за даними [матеріали, Дубнов, с.531-540].

*Ремісники, прислуга, торговці, наймити, різного роду заробітчани, тощо.

**З них 196 євреїв. Дані, стосовно їхнього соціального стану відсутні.

Таблиця 18

Абсолютна і відносна чисельність особового складу поліції
в окремих містах Херсонської губернії

Місто	Всього жителів	Чисельність поліції (осіб)	Кількість жи- телів на 1 по- ліцейського
Олександрівськ	15 980	13	1 229
Ананіїв	15 210	16	950
Берислав	6 847	7	978
Єлісаветград	43 299	87	497
Херсон	49 807	138	360

Таблиця 19

Декларована сума шкоди і кількість постраждалих
внаслідок погромів 1881 року в краї

©Бази даних, Яшин В.О., 2010

	Сума шкоди, декларована постражда- лими, рублів	Кіль- кість постра- ждалих	В середньому на одну пост- раждалу особу, рублів
Олександрівськ	125 191	54	~2320
Єлісаветград	1 938 209	1 194	~1620
повіт	324 461	243	~1335
Катеринослав	405 323	302	~1340

	Сума шкоди, декларована постраждалими, рублів	Кількість постраждалих	В середньому на одну постраждалу особу, рублів
Повіт	29 889		
Олександрійський повіт	25 903	30	~860
Голта	40 000		
Ананьєв	38 498		
Ананьєвський повіт	540 928		
Березівка	45 000	~100	~450
Одеса*	58 369 (17 190**)	273	213 (80**)

*За даними лондонської газети «Times», збитки склали 1 137 800 рублів. Джерело, яким користувалась газета, невідоме.

**За підрахунками поліції.

Таблиця 20

Суми шкоди, нанесеної погромами 1881 року
жителям єврейських колоній Олександрійського повіту

Колонія	Загальна сума збитків, рублів	Кількість постраждалих, осіб	Середня сума збитків на господарство, рублів
Трудолюбівка	21 247	92	230
Нечаївка	20 315	45	451
Межиріч	15 457	49	315
Графська	3 721	39	95
Пріют	3 615	58	62
Сладководна	1 264	34	37
Всього	62 004	259	239